

ASES
ACADEMY OF SCIENTIFIC AND
EDUCATIONAL STUDIES

ORIENTAL
UNIVERSITETI

ASES XI. INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS

28 -30 November 2025, Uzbekistan

CONGRESS BOOK

EDITOR: Prof Dr.QODIROV GAYRAT

ISBN: 978-625-92930-0-4

Ases XI. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi

**28-30 KASIM 2025
Jizzax, UZBEKISTAN**

EDITOR

Prof. Dr. QODIROV GAYRAT

COPYRIGHT © 2025

BY ASES CONGRESS ORGANIZATION

PUBLISHING COMPANY LIMITED

ALL RIGHTS RESERVED. NO PART OF THIS PUBLICATION MAY BE REPRODUCED, DISTRIBUTED OR TRANSMITTED IN ANY FORM OR BY ANY MEANS, INCLUDING PHOTOCOPYING, RECORDING OR OTHER ELECTRONIC OR MECHANICAL METHODS, WITHOUT THE PRIOR WRITTEN PERMISSION OF THE PUBLISHER, EXCEPT IN THE CASE OF BRIEF QUOTATIONS EMBODIED IN CRITICAL REVIEWS AND CERTAIN OTHER NONCOMMERCIAL USES PERMITTED BY COPYRIGHT LAW. ASES CONGRESS ORGANIZATION PUBLISHING® IT IS RESPONSIBILITY OF THE AUTHOR TO ABIDE BY THE PUBLISHING ETHICS RULES.

ASES PUBLICATIONS – 2025©

LICANCE KEY: 2022/ 63715

25.12.2025

ISBN: 978-625-92930-0-4

CONGRESS ID

Ases XI. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi

DATE AND PLACE

NOVEMBER 28-30,2025

Jizzax ,UZBEKISTAN

ORGANIZATION

ASES (ACADEMY OF SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL STUDIES),

LANGUAGES

Turkish, English, Arabic, Russian

ЛИДЕР АЁЛЛАРДА ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛИШНИНГ ИЖТИМОЙ ВА ПСИХОЛОГИК
ХУСУСИЯТЛАРИ

Муюссар Зокирова¹

Ўзбекистон Республикаси Ориентал университети, “Узлуксиз таълим педагогикаси”
кафедраси 3 курс талабаси

Илмий раҳбари

Комилжон Муротмусаев²

Ўзбекистон Республикаси Ориентал университети, “Узлуксиз таълим педагогикаси”
кафедраси доценти.

ORCID: 0000-0003-3154-4900,

Замонавий жамиятда аёлларнинг сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий ҳаётдаги иштироки ортиши билан лидерлик феномени янги маъно касб этмоқда. Аёл раҳбарлар жамоани бошқариш, масъулият юкини олиш ва мураккаб вазиятларда тўғри қарор қабул қилишда фаоллик намоён этмоқдалар. Шу нуқтаи назардан, лидер аёлларда қарор қабул қилишнинг ижтимоий ва психологик хусусиятларини ўрганиш долзарб илмий вазифадир.

Қарор қабул қилиш жараёни инсон фаолиятининг когнитив, эмоциявий ва иродавий жиҳатларини қамраб олади. Аёл лидерларда бу жараён кўпинча **эмпатия**, **интуиция** ва **ижтимоий масъулият ҳисси** билан уйғунлашади (Eagly & Carli, 2007). Аёллар раҳбар сифатида қарор қабул қилишда нафақат рационал таҳлилга, балки атрофдагилар эҳтиёжини ҳис қилиш ва муносабатларга таянадиган эмоционал-интуитив фикрлашга ҳам асосланадилар (Fine, 2010). Бу ҳолат аёлларда “трансформцион лидерлик” услубининг устунлигини кўрсатади, яъни жамоани илҳомлантириш ва ҳамкорлик муҳитини яратиш орқали мақсадга эришиш (Bass & Riggio, 2006).

Бандуранинг ижтимоий когнитив назариясига кўра, қарор қабул қилишдаги фаоллик ва қатъият шахснинг **ўз-ўзини самарали ҳис қилиш** (self-efficacy) даражаси билан боғлиқдир (Bandura, 1997). Аёлларда бу сифат кўпинча ижтимоий қўллаб-қувватлаш, ишончли муносабатлар ва ички мотивация орқали ривожланади (Журавлёв, 2012). Шу билан бирга, гендер стереотиплар ва маданий анъаналар аёлларнинг қарор қабул қилиш жараёнига чекловчи таъсир кўрсатиши мумкин. Масалан, жамиятдаги “аёл эҳтиёткор бўлиши керак” ёки “раҳбарлик эркак иши” каби тасаввурлар аёлнинг ички ишончини сусайтиради ва қарор қабул қилишда иккиланишни кучайтиради (Егорова, 2017).

Маҳаллий тадқиқотлар ҳам аёллар қарор қабул қилишда ижтимоий муносабат, адолат ва инсонпарварлик қийматларига таянишини кўрсатади. Ўзбекистон шароитида аёл раҳбарлар кўпинча жамоа манфаатини шахсий манфаатдан устун қўядилар, бу эса миллий менталитетдаги **ҳамжиҳатлик ва маънавий масъулият** қадриятлари билан уйғун (Қўзиев, 2021; Маматов, 2020).

Шу сабабли, аёлларда қарор қабул қилиш жараёнини фақат рационал фикрлаш ёки психологик қобилият нуқтаи назаридан эмас, балки **ижтимоий муҳит, гендер роллари ва эмоционал интеллект** билан боғлиқ интегратив тизим сифатида ўрганиш зарур. Бу йўналишдаги илмий изланишлар нафақат аёл раҳбарлар самарадорлигини ошириш, балки жамиятда тенглик ва инсоний муносабатларни мустаҳкамлашга ҳам хизмат қилади.

Калит сўзлар: аёл лидерлиги, қарор қабул қилиш, эмоционал интеллект, ижтимоий қўллаб-қувватлаш, интуитив фикрлаш, гендер стереотиплар, масъулият ҳисси, трансформцион лидерлик.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W. H. Freeman.
2. Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
3. Eagly, A. H., & Carli, L. L. (2007). *Through the Labyrinth: The Truth About How Women Become Leaders*. Harvard Business School Press.
4. Fine, C. (2010). *Delusions of Gender: How Our Minds, Society, and Neurosexism Create Difference*. W.W. Norton & Company.
5. Журавлёв, А. Л. (2012). *Психология лидерства*. Москва: ИП РАН.
6. Егорова, М. С. (2017). *Гендер и лидерство: психологические аспекты*. Санкт-Петербург: Питер.
7. Қўзиев, У. (2021). *Аёл лидерлар психологиясида қарор қабул қилишнинг когнитив асослари*. Тошкент: ЎзПФИТИ нашри.
8. Маматов, Ф. (2020). *Лидерлик ва шахс ривожланиши психологияси*. Тошкент: Фан ва технологиялар.